

Gutten som døivet trollet.

Det var en gang et troll, som bodde i et digert bergras langt, langt nord på fjellet. Øde var der for folk vidt omkring, og trollet kom ikke frem til dagsens lys mer enn en gang hvert hundre år.

Leve gjorde det av fjells marg, og i nordenvind og skodde gikk det klædt. Sterkt var det som selve tordenen og framifrå i forstand for troll å være.

Så var det en dag at fjellets store hundreårsklokke skulde til å slå, og frem ruslet trollet av berghullet sitt og satte sig på en sten for å se utover verden.

Rett som det satt og funderte, kom der en liten gutt gående nedi lien. Stav hadde han i hånd og en diger skreppe på ryg-

gen. Og trollet og sang gjorde han, så alt omkring ham undret sig og lydde.

„Hvad skal den som liten er da,“ spurte trollet og gjorde sig så mjuk og blid i røsten.

„Ut og lete efter min overmann,“ svarte gutten.

„Det samme har nu jeg gjort i mange hundre år; men tror du jeg finner ham da?“ sa trollet.

Gutten kastet stav og skreppe, satte begge hendene i siden og så på trollet.

„Her skal du finne ham,“ sa han.

Men da begynte trollet å le; — i førstningen smått og stillferdig, bare såvidt fjellene skalv; men så blev det mer og mer, så tordenen braket og kampestein dundret ned over liene, og til slutt satt det tvekroket med nesen i villen sky og holdt sig på knærne og lo så det revnet langt op over ørene og sjøerant av øinene på det.

„Hvad er du for en, du da?“ spurte det til slutt, så ned på gutten og flirte.

„Jeg er menneske, jeg,“ svarte gutten.

„Nei nei nei! Så det er igjen av det slaget ennu da, du,“ sier trollet, gjesper og setter sig.

„Å, jeg tenker nok du snart skal få se merker efter dem, jeg,“ svarte gutten, han satte sig, han også. „Men da fikk vi slå følge og være gode venner og vel forlikte,“ sier han.

Jo, det kunde nok gå an, mente trollet, og så la de i vei da, begge to, bortover fjellet med stav i hånd og skreppe på rygg, for å lete efter mennesker.

Da de hadde gått en stund, kom de op på et høit fjell. Og trollet til å stirre og glo med de digre øinene sine, snart på den ene siden av nesen, snart på den andre.

„Ser du noget?“ spør gutten.

„Nei, nu har jeg faret over hele Jotunheimen og hele Dovre-

fjell med, men ikke har jeg sett likt til det som kunde kalles merke efter mennesker, lel," sier trollet og setter sig.

„Det kommer av at du er nærsynt, det," svarer gutten, han tar frem en liten rund strut av skreppen sin, trekker den ut, så den blir hele halve alenen lang, og begynner å kikke og kikke bortover fjellet.

„Hvad gjør du for slag?" spør trollet.

„Tøier ut nesen min," svarer gutten. „For det lenger nesen er, det lenger blir synet med," sier han.

„Ser du noget nu da?" spør trollet, det står og gaper og glaner på gutten.

„Ja visst ser jeg," svarer gutten. „Der lengst i øst like ved landskillet går en stripe, smal som en tråd. Det er menneskevei, det," sier gutten, han skyver kikkerten sin i hop og stikker den ned i skreppen igjen.

„Nei skulde du tro så ille da?" sier trollet.

„Se efter selv," svarer gutten.

Og trollet til å tøie og dra i nesen sin, så den blev hele halve milen lang; men ikke så det likere for det, kan en vite.

„Du må nok næsten være min overmann i synsveien likevel, du," sier trollet, det står der med den lange nesen og kan ikke få den kortere.

„Ja, men så har du det igjen i neseveien, du," svarer gutten. Og dermed så ruslet de bortover fjellet igjen, for å finne den menneskeveien gutten hadde sett.

Jo, da de hadde gått både vel og vidt, nådde de langt om lenge frem.

„Her er veien, og sterk er den; for den er av bare skyre jernet," sa gutten — det var jernbanelinjen må vite. „Men fortere får du gå, skal vi nå frem før sol går ned."

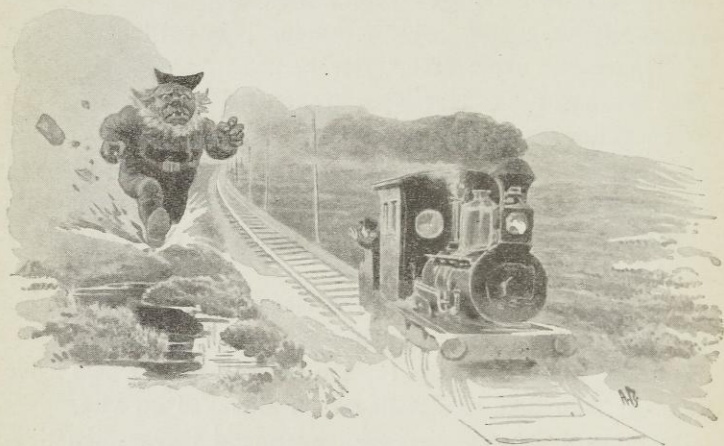
„Fort skal bli," svarte trollet, satte sig på en haug og tok op skreppen sin.

„Ser du dem, du," sa det og holdt syvmilsstøvlene frem.

„Å, vel farer du fort,“ svarte gutten; „men her skal du nu finne din overmann likevel, bare du vil vente til den kommer, hesten min.“

Jo, trollet skulde nok vente, det var ingen fare med det. Og så satte de sig hver på sin sten, tok op nisten sin og åt sig gode og mette.

Men da kan du tro det blev kappkuting bortover alle fjell!

Rett som det var, hørte de det pipe langt i nord.

„Nu får vi lage oss i stand, for nu knegger hesten min,“ sa gutten til trollet. Og ikke før hadde de fått igjen skreppene sine, så kom der et underlig dyr strevende og pustende fremover fjellet og stanset like foran gutten og trollet. Og ikke var det hest, og ikke var det vogn, og enda var det både hest og vogn.

„Det var en underlig gamp,“ sa trollet; „og lenge kan han ikke orke for han peser og bærer sig, så røde emen står ut av neseborene på ham.“

„Vi får prøve,“ sa gutten og hoppet oppå.

Men da kan du tro det blev kappkuting bortover alle fjell!

Trollet i vei med de digre syvmilsstøvlene sine, så kampestein spratt og sjøer skvatt og jorden den skalv, der det drog frem; men gutten lunket lunt og stilt efter med hesten sin.

Slik gikk det en halv times tid bortover vidden, trollet først og gutten efter; men så satte gutten dampen på, og så pep han: „Huiii—huj“ så det skar over alle haugene.

Da bar det i vei. Gnistene sprutet og stemplene slo, og frem drog det, så småskogen bølget som aker i storm og fjellene gikk som blink forbi.

„Hurra, nu skal du få lette på laddene dine,“ ropte gutten, han fór op på siden av trollet.

„Full fart,“ skrek han og trakk luen ned over ørene. Og hesten hans dampet og pustet og brant, og hjulene gikk som snurrende lynild, og frem kom han, som om du drog en strek bortover fjellet. Men da han snudde sig for å dra pusten, så han trollet som en liten svart prikk som gikk bakover og bakover den gale veien. Da stanset han.

Om et par timer eller så fikk han se trollet komme pesende, så svetten haglet av det, og det kunde næsten ikke få ord for sig, så andpusten var det.

„Velkommen efter,“ sa gutten, han lå i solbakken og stekte sig.

„Å, du store verden!“ sa trollet. „For en gamp du har da!“ — sa det.

„Å, såpass til hjulbone kunde du vel alltid skaffe dig, du også,“ svarte gutten.

„Kunde vel hende, bare jeg får tiden på mig,“ sa trollet, og så la det i vei alene bortover fjellet.

Gutten ventet i syv lange og syv brede.

Da kom endelig trollet bærende på fire digre slipestener.

„Nu skal du bar se,“ sier det.

Så laget det til en slipesten for hver fot og en for hver hånd, og så veivet det i vei bortover bakken.

„Full fart,“ skrek gutten, han hoppet op på ryggen til trollet og satt der og svingte luen sin.

Men det mer det veivet og det mer det kjeivet, det dårligere gikk det, og til slutt stupte trollet på nesen like ned i en diger grop, og slipestenene i vei, den ene hit og den andre dit på rull og i tull utover lien.

„Nu skal du bare se,“ sa trollet.

„Fort og galt,“ sa gutten, han lå på bakken og lo.

Men trollet reiste sig og var eitrende sint.

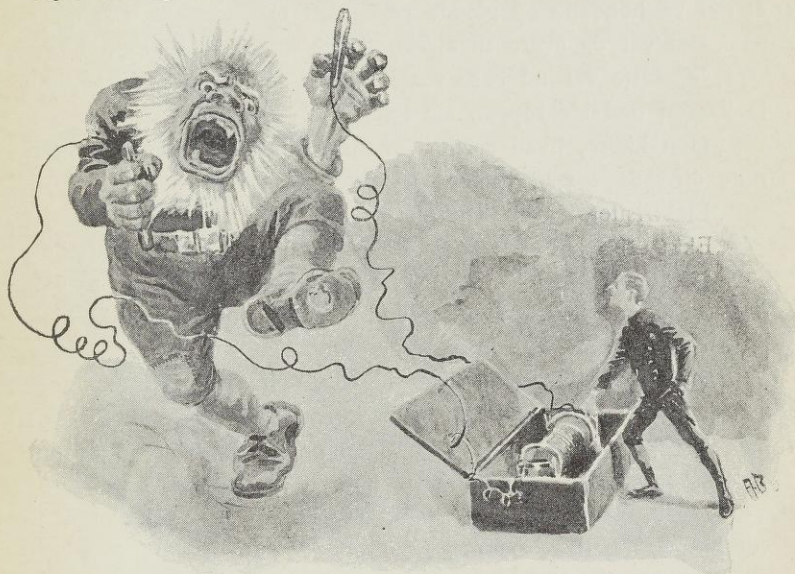
„Ja vel kan det hende du er min overmann i fotlaget,“ skrek det; „men juling skal du nu få like fullt, for her er kraft og sø både fra land og sjø her,“ sa det, og knyttet nevene og gav sig til å kaste kampestein høit op i luften og ta dem igjen med bare fingrene.

Gutten satte sig på en sten, han, og så på, og ikke blunket han i øinene engang, han, for det.

„Vel er du sterk,“ sa han, „men ikke tror jeg du tør neves med mig.“

„Din skoplugg!“ sa trollet og så på ham, så det gufset varmt. „Kom skal jeg knuse dig så små som sand i strand,“ ropte det og rakte neven frem.

„Ajajaj!“ skrek trollet.

„Bare bi til jeg får frem fingrene mine,“ svarte gutten, og så tok han op av skreppen sin en liten firkantet kasse, og ut av den tok han to små blanke messingstenger og holdt frem til trollet.

„Hvad er det for slag?“ spurte trollet og tok imot.

„Fingrene mine,“ svarte gutten. „Og nu kan du klemme til,“ sa han, han trykket på en liten blank knapp inni kassen.

„Ajajaj!“ skrek trollet. Og da skulde du ha sett. Ikke kunde det holde, og ikke kunde det slippe. Det sparket og spratt som

en bjørn i en varm myssmørkjel og bøljet og bar sig, så en kunde se langt ned i røde svelget på det. Og borte i alle berg gløttet trollene på porten for å se hvad som var på ferde.

Da slo gutten strømmen av.

Trollet datt ende att å bak på bakken og blev sittende, støttet på hendene og glodde på gutten med vidåpen munn.

„Det var da svare til sterke fingre du har,“ sa det.

„Ja, dette var nu bare veslefingrene det,“ svarte gutten, han la kassen ned i skreppen sin igjen.

„Men kjære, hvad er det for slags fanteri du setter i fingrene dine da?“ spør trollet, det sitter og ser på.

„Elektrisitet,“ svarer gutten.

„Ekki—lekki,“ sa trollet — det kunde ikke si elektrisitet.

„Det er da svært hvad folk kan finne på også, da,“ sa det, og så satte det sig til å spekulere en hel dag på dette; men like klok blev det.

Ut på kveldsiden reiste det sig op. „Ja det er det samme,“ sa det. „Vel er du kanskje min overmann i nevetaket med; men ikke er du så jamnsterk over hele kroppen lel,“ sa det og brasket sig.

„Får prøve når det trengs,“ sier gutten; og så ruslet de i vei bortover fjellene igjen.

Rett som de gikk, fikk de se en lysning langt, langt borte.

„Undrer mig på hvad det er for slag,“ sa trollet.

„Det er byen det, der hvor alle menneskene bor,“ svarte gutten.

Ja, dit syntes trollet det skulde være gildt å komme, og så spurte det gutten om han visste nogen råd til å skaffe det dit.

„Skal høre efter,“ sa gutten, og så gikk de opover til en liten hytte som stod alene midt på ville fjellet. Men fra hytten gikk der en fin tråd på hvite stolper bortover, så langt øiet kunde nå.

„Hvad er det for slag?“ spurte trollet og pekte.

„Telefon,“ svarte gutten.

„Telli—tulli,“ sa trollet, det kunde ikke si telefon.

„Ja, menneskeøre og menneskemunn, da,“ svarte gutten.

„Lenge har jeg levd, og myy har jeg sett; men aldri har jeg sett ører så lange og trut så bred at de gikk som nål og tråd bortover alle fjell,“ mente trollet og ristet på hodet.

Gutten svarte ikke, han; gikk bare inn i den lille stuen og ringte på en liten klokke som stod der; tok så en liten tut som lå der, og satte bort til øret sitt. Og så ropte han:

„Har dere lossement for et troll en natt eller to?“

Trollet stod utenfor døren og skakket på hodet, snart på den ene kant, snart på den andre og lydde og funderte, mest som når en hund hører en flue. „Får du svar?“ spurte det, halvt redd.

„De sier de har troll nok før,“ svarte gutten.

„Kunde næsten tenke det,“ sa trollet, „Ja, da vet jeg ikke bedre råd, enn du får spørre ham i Ekeberg, søskenbarnet mitt, om han kanskje skulde ha et kammers stående.“

„Gjør det selv,“ sier gutten. „Slekt er slekt nærmest.“

„Kan så,“ svarer trollet. „Men da vil jeg bruke min egen redskap,“ sier det og skotter bort på klokken og tuten til gutten. Dermed så rusler det avsted innover viddene.

Gutten lå i den vesle hytten om natten, og tidlig i solrenningen stod han op. Da fikk han se trollet komme stigende nede i lien med et kvernjul, som det hadde tatt fra en av jettekvernene sine. Hjulet hadde det skjefet på et digert mastetre, og med alt dette kom det dragende opover.

„Nu skal du bare høre,“ sier det.

Så setter det begge hendene for munnen og roper sydover:

„Tore i Ekeberg, har du lossement for slekten din?“

Setter så kvernhjulet for øret og lyer.

„Hører du noget?“ spør gutten.

Da roper trollet annen gang så det svartner over all himmel:

„Tore i Ekeberg, har du lossement for slekten din?“

Men ikke får det svar for det.

Så roper det tredje gang i tordnende sinne med kvernhjulet for øret og mastetreet ende til værs:

„Tore i Ekeberg! Har du lossement for slekten din?“

Da slo toren og drev til mastetreet, så kvernhjulet sprakk og trollet stupte grue i bakken.

„Hørte du noget nu da?“ spurte gutten.

„Vel fikk jeg svar, og det var påkar; men ikke vet jeg, om det var ja eller nei,“ svarte trollet, det krek sig op igjen.

„Ja, ja, så får vi gå på måfå da,“ sa gutten. Og dermed ruslet de i vei sydover mot menneskebyen.

Da de hadde gått en stund, kom de til en uskafelig diger bergport, som var stengt.

„Bi så skal jeg kaste av den porten, jeg,“ sa trollet, hugg én klo i bakken og én i berghellene øverst oppe og løftet, så det braket i fjellene. Men alt det løftet og alt det slet — bergporten den stod, den.

„Unda her, smågutt, så jeg får tak med langfingeren min,“ sa gutten. Dermed så tok han en liten ting med en lang tråd i og la under berghellen, tendte varme på tråden og gikk unda.

„Hvad er det for slag?“ spurte trollet, det satte den lange nesen sin borti og snuste.

Med det samme hørtes der et smell! Og bergporten til himmels, så stenspruten stod. Men da gutten skulde se efter trollet, lå det på ryggen langt borte i en myr og spriklet med benene i været.

Da gutten kom bort til det, hadde det så vidt fått krek sig op igjen og satt på bakken og gråt. „Nei nu er menne-

skene blitt slik, at det ikke nytter å være troll lenger,“ sa det.

„Men i all verdsens navn, hvad er det for fanteri du har i fingrene dine, du da?“ spurte det, det hikstet og tørket sig.

„Dynamitt,“ svarte gutten.

„Nei nu er menneskene blitt slik, at det ikke nytter å være troll lenger “

„Ditt og mitt,“ sa trollet. „Ja, var det ikke det jeg tenkte; for alltid blir det leven, når en rører ved det.“

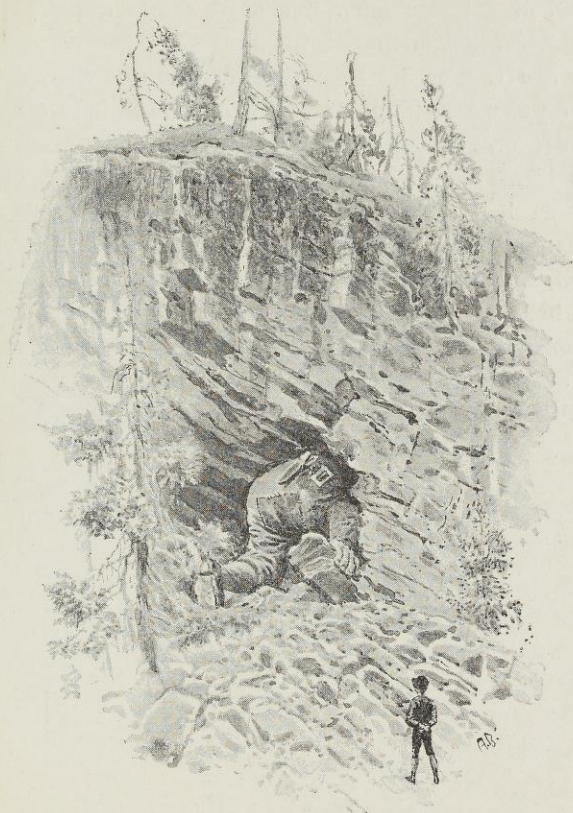
Og så ruslet de videre sydover.

Før de visste ordet av, stod de på selve Ekeberg. Kveld var det blitt, og ingenting så de; bare en underlig tung dur dirret over alle fjell.

„Hvad er det for slag, du?“ spurte trollet, det tok gutten i hånden, og han kjente det skalv over hele kroppen.

„Byen, der alle menneskene bor,“ sa gutten.

Med det samme tendtes alle lys. Og det kimte i klokker og glitret fra spir, og det hvelvet av broer og hus og slott, og

Og så krøp trollet inn i berghullet sitt igjen.

duren steg av den store by som en veldig tone høit over fjellene.

„Ånei, ånei da!“ sa trollet, det tok sig med begge hender til hodet og begynte å gråte.

„Hvad feiler det dig?“ spurte gutten.

„Vet ikke, vet ikke!“ svarte trollet, det vugget og vugget, og tårene rant.

„Jeg skal si dig hvad det er som feiler dig, jeg,“ sa gutten.

„Hvad er det som feiler mig da?“ spurte trollet.

„Vett,“ svarte gutten.

„Vett! Hvad er det for slag du?“ spurte trollet, det skalv i målet og så på ham med store, dumme, sorgfulle øine.

„Å, det er vel noget du aldri får vett på det,“ svarte gutten, han kjente det så underlig, han også.

Men da han skulde se efter trollet, så han det gå, kroket og ensomt, nedover fjellene.

„Troll, hvor skal du hen?“ ropte han efter det.

„Gå hematt,“ svarte det som et sukk langt, langt borte.

Og så krøp trollet inn i berghullet sitt igjen. Det hadde funnet sin overmann.

Og fjellets store hundreårsklokke slo nitten slag.